

Кримінологічна асоціація України

Велика українська
кримінологічна енциклопедія
у двох томах

том 1: А — Л

До 30-річчя Незалежності України

Харків
"Факт"
2021

УДК 343.9

В 27

Рекомендовано до друку

рішенням правління Кримінологічної асоціації України від 24 квітня 2021 року.

Рецензенти:

доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України О. Ю. Салманова;
доктор юридичних наук, професор, заслужений діяч науки і техніки України О.І. Беспалова

Редакційна колегія:

Сокурено В. В. — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України (голова);
Бандурка О. М. — доктор юридичних наук, професор, академік НАПрН України (співголова);
Гусаров С. М. — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;
Ярмиш О. Н. — доктор юридичних наук, професор, член-кореспондент НАПрН України;
Швець Д. В. — доктор юридичних наук, доцент, заслужений працівник освіти України;
Могілевський Л. В. — доктор юридичних наук, професор, заслужений юрист України;
Бортник С. М. — доктор юридичних наук, доцент;
Бурдін М. Ю. — доктор юридичних наук, професор;
Клочко А. М. — доктор юридичних наук, професор

Науковий редактор:

доктор юридичних наук, професор, заслужений працівник освіти України О. М. Литвинов

В 27 **Велика** українська кримінологічна енциклопедія. У 2 т. Т. 1: А-Л / редкол.:
В. В. Сокурено (голова), О. М. Бандурка (співголова) та ін. ; наук. ред.
О. М. Литвинов. — Харків : "Факт", 2021. — 853 [3] с.
ISBN 978-966-637-987-3

Енциклопедія — галузевий звід наукових знань у сфері теорії і практики протидії злочинності. Читачеві надається можливість ознайомитися з двома блоками довідкової інформації. Перший — містить відомості про особистості, чії здобутки у вказаній сфері мають визначальний характер для української наукової думки про злочинність. Другий — присвячено огляду, опису, тлумаченню категорій і понять, що сформувалися та використовуються у дослідженнях з проблем кримінології, кримінального, кримінально-виконавчого, кримінального процесуального та інших галузей права, а також кримінально-превентивній практиці. Також наводяться наукові коментарі з питань історії становлення та сучасного стану кримінології, особливо інноваційних векторів розвитку її знань.

Для науковців, правоохоронців, фахівців у галузі державного управління, представників громадськості і широкого кола читачів, які цікавляться проблематикою протидії злочинності.

УДК 343.9

Шановні колеги!

Народ України, підтвердивши на початку 2014 року своє історичне право на європейську державність, вільну від кримінального диктату, зіткнувся з низкою загроз успішній реалізації українського

національного проєкту. Передусім це зовнішня агресія, що триває й донині та є потужним чинником дестабілізації національної безпеки. Однак не менш потужними є і внутрішні деструктивні фактори, що послаблюють потенціал української державності до самозбереження й поступального розвитку. Серед них чільне місце посідає злочинність, яка набула ознак повноцінного антисоціального інституту з широкою предметною та мережевою конфігурацією.

Проблема сучасної кримінології полягає в тому, що їй доводиться мати справу не лише з кількісним і якісним зростанням криміногенних ризиків, а й самій обґрунтовувати висновки, наслідки яких не визначено. Ця енциклопедія є істотною підмогою в управлінні науковим пізнанням. Вона вчить відбирати, обробляти й аналізувати дані як про інституційні, так і про індивідуалізовані суспільні процеси, прямо чи опосередковано пов'язані зі злочинністю.

На сторінках цього видання автори вибудовують синергію інноваційних підходів до кримінологічного аналізу взаємозв'язків суспільства і злочинності. Логіка розкриття природи різних типів взаємозв'язків ґрунтується на інструментарії розмаїття наукових дисциплін, які нині активно розробляються представниками кращих кримінологічних шкіл України, а також на поліпарадигмальній інтерпрета-

ції соціальних реалій, що формує активно творчу позицію вчених щодо кримінологічного знання і сприяє розвитку наукової уяви.

Зміст поданих енциклопедичних статей ґрунтується на відомих концепціях «гуманістичного повороту» і «стріли часу» наукового пізнання. Що стосується пізнавального процесу, то його суть полягає в тому, щоб, з одного боку, читачі могли усвідомити складну динаміку наукового знання, яке, по суті, відображає розвиток людських спільнот, що має тенденцію до прискорення, а з іншого, — почали створювати нові реалії гуманізму навіть в умовах екстраординарних викликів і загроз для країни. Для цього потрібні не лише постійне оновлення теоретико-методологічного апарату кримінологічної науки, а й співпраця з представниками інших соціальних, природничих і гуманітарних наук, за що ми давно ратуємо.

У методичному плані енциклопедія не лише дає теоретичні знання з протидії злочинності, але і передбачає практичні вправи з тренування розуму шляхом постановки риторичних запитань, опису проблемних ситуацій крізь призму наукових інновацій, що презентуються кримінологами та орієнтуються на невизначене майбутнє. Такий підхід має самостійну цінність, бо закріплює і формує у читачів стійке кримінологічне розуміння природи суспільства, злочинності та їх динаміки, а також сприяє виробленню професійних навичок нелінійного мислення, дослідницької та аналітичної роботи з управління забезпеченням кримінологічної безпеки. До переваг енциклопедичного за формою видання слід віднести і те, що стосовно кожного питання виділяються базові поняття та категорії, систематизується основна кримінологічна лексика, а зацікавлений читач може поглибити знання щодо конкретного терміну.

Енциклопедія ґрунтується на новітніх досягненнях вітчизняної і світової кримінологічної думки. Цікавість у читачів, безсумнівно, викличе й огляд основних векторів розвитку сучасної кримінології, що обумовлюють чинники інноваційності її інструментарію, зроблений на основі критичного аналізу доробку вітчизняних кримінологів за останні тридцять років. Особливо виділяються і розглядаються тенденції набуття сучасною кримінологією як науковою дисципліною

«рефлексивного характеру», що виражається у відсутності єдиного вектору розвитку і наявності «багатогранних амбівалентностей». Відбувається процес, що проявляється як у поглибленні предметної специфікації, створенні інноваційних власне кримінологічних методів, так і в тенденції міждисциплінарної та теоретико-методологічної інтеграції зі спорідненими соціальними і гуманітарними науками, а також і з природничими дисциплінами, у яких запозичуються не лише терміни, але і концепції. Багатовекторним є і процес інтернаціоналізації кримінології.

Найважливішою особливістю цього видання, що визначає його місце в корпусі наукової літератури, є орієнтація авторів на «корисне», практично застосовне знання. З одного боку, така установка відповідає запитам сучасної читацької аудиторії, яка дедалі більше орієнтується не стільки на «чисту» академічну науку, скільки саме на прикладні, придатні для практичної роботи знання і навички. З іншого боку, постійний живий зв'язок фундаментальної теорії і зорієнтованих на емпіричні дослідження практики є найважливішою відмінною рисою самого кримінологічного знання. У зв'язку з цим особливої уваги заслуговує включення до багатьох статей питань, що показують практичну корисність теоретичних і методологічних наробок для дослідження конкретних кримінологічних реалій.

Усі матеріали енциклопедії спрямовано на розвиток у курсантів, студентів, аспірантів, ад'юнктів, викладачів і науковців усіх рангів кримінологічної уяви, інноваційного мислення, тобто здатності бачити латентні аспекти соціальних явищ, проникати в сутність подій та явищ, осягати їх багатогранність. Для цього автори наголошують на необхідності розкриття поліфункціональності, властивої сучасним суспільствам. Спираючись на новітні наукові концепції, автори формують у читачів об'ємне, багатовимірне бачення суспільних процесів, криміногенності, криміналізму, віктимності тощо, стимулюють розвиток творчих та аналітичних здібностей. Націлюючи зазначених суб'єктів на те, щоб бачити смислову і функціональну варіативність соціальних реалій і необхідну множинність різних форм знання про них, вони уникають односторонності оцінок, максималізму й екстремізму

однієї «єдино правильної» кримінологічної теорії, що сприяє формуванню наукового світогляду толерантного, множинного спрямування.

З таким підходом до суті кримінологічного знання пов'язано і розуміння складної природи сучасного суспільства, яке розглядається, по-перше, крізь призму інтеграції соціального номіналізму і соціального реалізму, методологічні можливості яких певним чином переплітаються в постмодерністських парадигмах, а по-друге (і це особливо важливо), автори роблять акцент на тому, що в сучасному суспільстві відбуваються трансформації злочинності й усталення тенденцій криміналізму. Це — закономірний і неминучий результат розвитку злочинності в разі збереження наявних тенденцій у трансформаціях суспільної моралі, політики, економіки і права. Енциклопедію насичено й іншими матеріалами порівняльного аналізу соціальних реалій, які мають великий пізнавальний інтерес для читача.

Ректор
Харківського національного
університету внутрішніх справ,
доктор юридичних наук, професор,
член-кореспондент НАПрН України,
заслужений юрист України,
генерал поліції III рангу

Валерій СОКУРЕНКО

ЗМІСТ

АБОЛІЦІОНІЗМ ПЕНІТЕНЦІАРНИЙ (О. Рябчинська).....	23
АБОРТ КРИМІНАЛЬНИЙ (К. Черевко)	
АБОРТОВАНІ МАТЕРІАЛИ (К. Черевко)	26
АБСОЛЮТНЕ ЗРОСТАННЯ (ЗНИЖЕННЯ) ЗЛОЧИННОСТІ (О. Джужа)	28
АБСОЛЮТНІ ПОКАЗНИКИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОЇ СТАТИСТИКИ (О. Джужа)	30
АВАНТЮРИЗМ КРИМІНАЛЬНИЙ (Є. Бодюл)	31
АВТОРИТЕТ КРИМІНАЛЬНИЙ (О. Рябчинська)	33
АГЕНТ (О. Джужа)	35
АГІТАЦІЯ (О. Олішевський)	36
АГРЕСИВНІСТЬ (О. Храмцов)	37
АГРЕСИВНІСТЬ (наукові підходи) (Є. Бодюл)	43
АГРЕСІЯ (О. Храмцов)	45
АДАПТАЦІЯ (соціальна) (О. Рябчинська)	47
АЖИТАЦІЯ (С. Денисов, Ю. Філей).....	49
АЗАРТНІ ІГРИ (П. Сердюк)	51
АКСІОЛОГІЯ КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВА УКРАЇНИ (О. Джужа, Д. Тичина).....	54
АКТ ТЕРОРИСТИЧНИЙ (В. Ємельянов).....	57
АКЦЕНТУАЦІЇ ХАРАКТЕРУ (акцентуації особистості) (А. Васильєв)...58	
АЛЕКСАНДРОВ ЮРІЙ ВАЛЕР'ЯНОВИЧ (О. Джужа)	59
АЛІБІ КРИМІНАЛЬНЕ (М. Леоненко)	61
АЛКОГОЛІЗАЦІЯ (С. Шрамко).....	62
АЛКОГОЛІЗМ (В. Харченко).....	65
АМОРАЛЬНІСТЬ (аморалізм) (Т. Леоненко).....	67
АНАЛІЗ КРИМІНОЛОГІЧНИЙ (Ю. Данильченко).....	69

АНАЛІЗ СТАТИСТИЧНИЙ (Ю. Іванов)	71
SWOT-АНАЛІЗ (О. Титаренко).....	72
АНАЛІЗ ФАКТОРНИЙ (Ю. Канібер).....	75
АНАЛІЗ ФЕНОМЕНОЛОГІЧНИЙ (Ю. Канібер).....	78
АНАЛІЗ ФРАКТАЛЬНИЙ КРИМІНАЛЬНОЇ СТАТИСТИКИ (О. Джужа, Ю. Орлов).....	81
АНАРХІЗМ (Н. Цвіркун)	84
АНКЕТА (І. Луценко)	87
АНКЕТУВАННЯ (І. Луценко).....	89
АНОМАЛІЇ ПСИХІЧНІ (К. Шевелев).....	90
АНОМІЯ (В. Давиденко)	93
АНОМІЯ (український вимір) (В. Сокурченко).....	94
АНТИКРИМІНАЛІЗМ ПОЛІТИЧНИЙ (Ю. Орлов)	97
АНТИКРИМІНОГЕННІСТЬ (Ю. Орлов)	99
АНТИСЕМІТИЗМ (Н. Цвіркун).....	101
АНТИЦИПАЦІЯ (Д. Швець)	104
АРГО (В. Давиденко)	105
«АРХІВ КРИМІНОЛОГІЇ ТА СУДОВИХ НАУК» (О. Ключев, Г. Спіцина)	107
АСОЦІАЛІЗАЦІЯ (А. Оверченко).....	108
«АУЕ» (О. Ситнік)	109
АФЕКТ (О. Джужа).....	110
БАБЕНКО АНДРІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (Т. Денисова)	112
БАГРІЙ-ШАХМАТОВ ЛЕОНІД ВАСИЛЬОВИЧ (О. Джужа, Н. Юзікова)	115
БАНДА (О. Джужа)	116
БАНДИТИЗМ (А. Щербакова).....	118
БАНДУРКА ІРИНА ОЛЕКСАНДРІВНА (О. Литвинов).....	119
БАНДУРКА ОЛЕКСАНДР МАРКОВИЧ (О. Литвинов).....	122
БАРАШ ЄВГЕН ЮХИМОВИЧ (В. Тихий).....	124
БАТИРГАРЕЄВА ВЛАДИСЛАВА СТАНІСЛАВІВНА (А. Бабенко)..	126

БЕЗДОГЛЯДНІСТЬ (В. Батиргареева)	128
БЕЗДОМНІСТЬ (В. Батиргареева)	130
БЕЗПЕКА КРИМІНОЛОГІЧНА (С. Мозоль)	132
БЕЗПЕЧНЕ МІСТО (О. Шайтуро)	134
БЕЗПРИТУЛЬНІСТЬ (В. Батиргареева)	135
БЕНТАМ ІЄРЕМІЯ (В. Пальченкова)	138
БЕСІДА ПРОФІЛАКТИЧНА (Д. Кондратов)	140
БЕСЧАСТНИЙ ВІКТОР МИКОЛАЙОВИЧ (О. Литвинов)	143
БІБЛІЙНІ ПОКАРАННЯ (О. Олішевський)	145
БІБЛІЯ ЯК ОСНОВА ВИДІЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНИХ ПРАВОПОРУШЕНЬ (О. Олішевський)	150
БІЙЦІВСЬКІ КЛУБИ (підпільні) (В. Сокурєнко)	151
БІОКРИМІНОЛОГІЯ (П. Фріс)	153
БІОЦИД (С. Філіпшов)	154
БІХЕВІОРИЗМ (В. Давиденко)	156
БЛАГА АЛЛА БОРИСІВНА (О. Литвинов)	157
БОГАТИРЬОВ ІВАН ГРИГОРОВИЧ (О. Джужа)	158
БОДРІЯР ЖАН (1929-2007) (Н. Філіпенко)	160
БОКАРІУС МИКОЛА СЕРГІЙОВИЧ (1869-1931) (Н. Філіпенко)	161
БОРОТЬБА ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ (О. Литвинов, Д. Тичина)	163
БРОДЯЖНИЦТВО (В. Батиргареева)	165
«БУРШТИНОВІ РЕСПУБЛІКИ» (М. Максименцев)	167
БУСОЛ ОЛЕНА ЮРІЇВНА (О. Литвинов)	169
БУТЛЕГЕРСТВО (В. Батиргареева)	170
ВАЙОЛЕНСОЛОГІЯ (О. Храмцов)	171
ВАНДАЛІЗМ (О. Храмцов)	172
ВЕБЕР МАКС (Н. Філіпенко)	174
ВЕРБЕНСЬКИЙ МИХАЙЛО ГЕОРГІЙОВИЧ (І. Опришко)	176
ВЗАЄМОДІЯ СУБ'ЄКТІВ ПРОФІЛАКТИКИ (Ю. Іванов)	177
ВИБІРКА ВИПАДКОВА (І. Луценко)	178
ВИКОРІНЕННЯ ЗЛОЧИННОСТІ (В. Голіна)	179

ВИКРИВАЧ (І. Довбань)	181
ВИМІРЮВАННЯ В КРИМІНОЛОГІЇ (І. Луценко)	183
ВИПРАВЛЕННЯ (мета покарання) (Д. Кондратов)	184
ВИПРАВЛЕННЯ Й РЕСОЦІАЛІЗАЦІЯ З АСУДЖЕНИХ (О. Джужа)	185
ВІДВЕРНЕННЯ ЗЛОЧИНІВ (В. Голіна)	187
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛЬНА (А. Ященко)	190
ВІДПОВІДАЛЬНІСТЬ КРИМІНАЛЬНА (види) (Є. Письменський)	191
ВІДХИЛЕННЯ СОЦІАЛЬНІ (соціальні девіації) (В. Поклад)	193
ВІЙНА ЗІ ЗЛОЧИННІСТЮ (Ю. Шинкарьов)	194
ВІК (С. Денисов, Ю. Філей)	196
ВІКТИМІЗАЦІЯ (В. Василевич)	197
ВІКТИМНІСТЬ (В. Горбачевський)	200
ВІКТИМОЛОГІЧНІ ЗАХОДИ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИНАМ (Д. Тичина)	201
ВІКТИМОЛОГІЧНИЙ МОНІТОРИНГ СУЧАСНОЇ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ СИТУАЦІЇ (О. Джужа, Д. Тичина)	204
ВІКТИМОЛОГІЯ (О. Джужа)	207
ВОЗНЮК АНДРІЙ АНДРІЙОВИЧ (О. Литвинов)	209
ВОЛЯ (В. Руфанова)	210
ВОР У ЗАКОНІ (Ю. Канібер)	214
ВПЛИВ КРИМІНОЛОГІЧНИЙ (Ю. Шинкарьов)	215
ВЧИНОК (В. Павликівський)	216
В'ЯЗНИЦЯ ПРИВАТНА (М. Пузирьов)	218
ГАНГСТЕРИЗМ (О. Храмцов)	219
ГЕЛЬФАНД ЙОСИП АРОНОВИЧ (В. Женунтій)	220
ГЕМБЛІНГ (В. Сокуренько)	222
ГЕНДЕРНІ ДОСЛІДЖЕННЯ В КРИМІНОЛОГІЇ (А. Блага)	224
ГЕНЕЗА НАУКИ КРИМІНОЛОГІЇ В УКРАЇНІ (Н. Цвіркун)	226
ГЕНЕЗИС ЗЛОЧИННОСТІ (А. Ященко)	227
ГЕОГРАФІЯ ЗЛОЧИННОСТІ (М. Фіалка)бз	230

ГЕОМЕТРИЯ ЗЛОЧИННОЇ ПОВЕДІНКИ (П. Сердюк).....	232
ГЕРНЕТ МИХАЙЛО МИКОЛАЙОВИЧ (В. Пальченкова)	235
ГІДНІСТЬ (Я. Лизогуб).....	238
ГІЛІНСЬКИЙ ЯКІВ ІЛЛІЧ (В. Поклад)	240
ГІПЕРРЕАЛЬНІСТЬ (О. Литвинов)	241
ГІПОТЕЗА ДОСЛІДЖЕННЯ (І. Луценко).....	242
ГЛАДКОВА ЄВГЕНІЯ ОЛЕКСІЇВНА (О. Литвинов)	243
«ГЛИБИННА ДЕРЖАВА» (В. Сазонов).....	245
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ (Ю. Орлов).....	247
ГЛОБАЛІЗАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ (тренди) (О. Бусол)	249
ГЛОКАЛІЗАЦІЯ КУЛЬТУРНО-ПСИХОЛОГІЧНА (М. Максименцев)	250
ГЛУШКОВ ВАЛЕРІЙ ОЛЕКСАНДРОВИЧ (О. Джужа)	252
ГОВАРД ДЖОН (К. Юртаєва).....	254
ГОЛІНА ВОЛОДИМИР ВАСИЛЬОВИЧ (Ю. Данильченко).....	256
ГРОМАДСЬКІ ОРГАНІЗАЦІЇ (роль у протидії злочинності) (М. Фіалка, О. Іщук)	258
ГРОМАДСЬКІСТЬ (С. Шрамко).....	259
ГРОМАДСЬКІ ФОРМУВАННЯ З ОХОРОНИ ГРОМАДСЬКОГО ПОРЯДКУ ТА ДЕРЖАВНОГО КОРДОНУ (М. Сийпловіч).....	261
ГРОМАДЯНСЬКЕ СУСПІЛЬСТВО (А. Блага)	263
ГРОСС ГАНС (О. Джужа)	264
ГРУПА ТЕРОРИСТИЧНА (В. Ємельянов).....	266
ГРУПИ НЕГАТИВНОЇ СПРЯМОВАНOSTІ (А. Левченко).....	269
«ГРУПИ СМЕРТІ» (в інтернеті) (Є. Гладкова)	270
ГРУПУВАННЯ ВАРІАЦІЙНІ (І. Луценко).....	272
ГУМІН ОЛЕКСІЙ МИХАЙЛОВИЧ (К. Марисюк)	273
ГУСАРОВ СЕРГІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (О. Литвинов)	276
ДАВИДЕНКО ЛЕОНІД МИХАЙЛОВИЧ (О. Литвинов).....	277
ДАНИЛЬЧЕНКО ЮРІЙ БРОНІСЛАВОВИЧ (В. Голіна)	279
ДАНЬШИН ІВАН МИКОЛАЙОВИЧ (В. Голіна)	280

ДЕВІАНТ (А. Блага).....	282
ДЕВІАЦІЯ (О. Джужа, В. Сюравич).....	284
ДЕЗАДАПТАЦІЯ (у підлітків) (М. Супрун).....	285
ДЕЗОРГАНІЗАЦІЯ СОЦІАЛЬНА (В. Поклад).....	287
ДЕКРИМІНАЛІЗАЦІЯ (О. Дудоров).....	292
ДЕЛІКТ (В. Павликівський).....	293
ДЕЛІНКВЕНТ (О. Джужа).....	296
ДЕЛЬОЗ ЖИЛЬ (Н. Філіпенко).....	297
ДЕМОГРАФІЧНА СТРУКТУРА ЗЛОЧИННОСТІ (Ю. Шинкарьов).....	298
ДЕНИСОВА ТЕТЯНА АНДРІЇВНА (В. Пальченкова).....	301
ДЕНИСОВ СЕРГІЙ ФЕДОРОВИЧ (О. Литвинов).....	303
ДЕРЖАВНИЙ НАУКОВО-ДОСЛІДНИЙ ІНСТИТУТ МІНІСТЕРСТВА ВНУТРІШНІХ СПРАВ УКРАЇНИ (І. Опришко)	307
ДЕТЕРМІНАЦІЯ ЗЛОЧИННОСТІ (Ю. Орлов).....	310
ДЕТЕРМІНІЗМ СОЦІАЛЬНИЙ (В. Поклад).....	313
ДЕТЕРМІНІЗМ (у кримінології) (С. Нежурбіда, Д. Тичина).....	315
ДЕФОРМАЦІЯ ПРОФЕСІЙНА (працівників правоохоронних органів) (О. Осауленко).....	317
ДЖУЖА ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ (В. Сюравич).....	321
ДИНАМІЧНА БЕЗПЕКА В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ (М. Пузирьов).....	323
ДИСКРИМІНАЦІЯ (А. Блага).....	326
ДИСКУРСИВНІСТЬ ЗЛОЧИННОСТІ (Ю. Орлов).....	329
ДИСКУРС КРИМІНОЛОГІЧНИЙ (О. Литвинов).....	331
ДИФЕРЕНЦІАЦІЯ ТА ІНДИВІДУАЛІЗАЦІЯ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ (В. Конопельський).....	331
ДІЯЛЬНІСТЬ АНТИТЕРОРИСТИЧНА (Ю. Данильченко).....	333
ДІЯЛЬНІСТЬ ЗЛОЧИННА ГРУПОВА (О. Кваша).....	334
ДІЯЛЬНІСТЬ ЗЛОЧИННА ЕКОНОМІЧНА (О. Джужа, Д. Тичина).....	337
ДІЯЛЬНІСТЬ КРИМІНОЛОГІЧНА (Ю. Канібер).....	340
ДІЯЛЬНІСТЬ ОХОРОННА (М. Сийплукі).....	341

ДОВБАНЬ ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ (О. Литвинов).....	343
ДОВІРА НАСЕЛЕННЯ (О. Шеремет)	344
ДОПІНГ (В. Сокурєнко)	346
ДОСВІД ЗЛОЧИННИЙ (Д. Казначеева)	347
ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНЕ (В. Бесчастний)	349
ДОСЛІДЖЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНЕ (організація та види) (М. Фіалка).....	351
ДРІЛЬ ДМИТРО АНДРІЙОВИЧ (К. Юртаєва).....	353
ДУДОРОВ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСІЙОВИЧ (Є. Письменський)	356
ДУХОВНІСТЬ (С. Денисов, О. Тимчук).....	357
ДЮРКГЕЙМ ЕМІЛЬ (Н. Філіпенко)	359
ЕВТАНАЗІЯ (С. Філіппов)	
ЕДІПІВ КОМПЛЕКС (Т. Шевчук).....	362
ЕКЗИСТЕНЦІАЛЬНИЙ АНАЛІЗ (Ю. Орлов).....	365
ЕКЗИСТЕНЦІАЛОГІЯ ЗЛОЧИНУ (А. Кличков).....	367
ЕКОНОМІЧНА БЕЗПЕКА (В. Сазонов).....	368
ЕКОЦІД (С. Філіппов)	370
ЕКСПЕРИМЕНТ КРИМІНОЛОГІЧНИЙ (Ю. Орлов)	371
ЕКСПЕРТИЗА АНТИКОРУПЦІЙНА (Я. Лизогуб).....	375
ЕКСПЕРТИЗА КРИМІНОЛОГІЧНА (Ю. Орлов).....	378
ЕКСПЕРТНО-КРИМІНОЛОГІЧНА УСТАНОВА (Ю. Шинкарьов)...	380
ЕКСТРАПОЛЯЦІЯ (В. Василевич).....	381
ЕСТРЕМІЗМ (Н. Цвіркун)	384
ЕКСТРЕМІЗМ В УКРАЇНІ (А. Носач).....	386
ЕМОЦІЇ (М. Тацій).....	388
ЕФЕКТИВНІСТЬ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ (О. Литвинов)	391
ЄВГЕНІКА (С. Філіппов).....	394
ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО МІЖНАРОДНУ ДІЙСНІСТЬ КРИМІНАЛЬНИХ ВИРОКІВ 1970 р. (О. Житний).....	398

ЄВРОПЕЙСЬКА КОНВЕНЦІЯ ПРО НЕЗАСТОСУВАННЯ СТРОКІВ ДАВНОСТІ ДО ЗЛОЧИНІВ ПРОТИ ЛЮДЯНОСТІ ТА ВОЄННИХ ЗЛОЧИНІВ 1974 р. (О. Житний)	400
ЄВРОПЕЙСЬКЕ УПРАВЛІННЯ З ПИТАНЬ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОВЖИВАННЯМ І ШАХРАЙСТВАМ (OLAF) (В. Сазонов).....	401
ЄВРОПЕЙСЬКІ ПЕНІТЕНЦІАРНІ ПРАВИЛА (Є. Бодюл, В. Корчинський).....	402
ЄВРОПЕЙСЬКИЙ СУД З ПРАВ ЛЮДИНИ (О. Житний).....	404
ЄВРОПОЛ (О. Житний).....	407
ЄДИНИЙ ДЕРЖАВНИЙ РЕЄСТР СУДОВИХ РІШЕНЬ (С. Багіров)	408
ЄДИНИЙ РЕЄСТР ДОСУДОВИХ РОЗСЛІДУВАНЬ (В. Бесчастний, С. Багіров).....	409
ЄМЕЛЬЯНОВ ВЯЧЕСЛАВ ПАВЛОВИЧ (В. Харченко).....	411
ЖАРГОН (В. Давиденко)	413
ЖЕБРАЦТВО (В. Харченко).....	415
ЖЕНУНТІЙ ВОЛОДИМИР ІВАНОВИЧ (С. Денисов).....	418
ЖЕРТВА ЗЛОЧИНУ (К. Юртаєва).....	419
ЖИТНИЙ ОЛЕКСАНДР ОЛЕКСАНДРОВИЧ (О. Литвинов).....	420
ЖИТТЯ ЛЮДИНИ (моменти початку й закінчення) (К. Черевко)	423
ЖОРСТОКІСТЬ (О. Храмцов)	424
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ІНФОРМАЦІЙНЕ (протидії злочинності) (В. Бесчастний).....	426
ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КРИМІНОЛОГІЧНЕ (В. Бесчастний)	428
ЗАБРУДНЕННЯ ДОВКІЛЛЯ ЗЛОЧИННЕ (Г. Поліщук).....	429
ЗАВДАННЯ КРИМІНОЛОГІЇ (В. Голіна)	430
ЗАГАЛЬНОСОЦІАЛЬНІ НАПРЯМИ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (В. Василевич).....	435
ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ (терористичні, внутрішні) (О. Степанченко).....	437
ЗАГРОЗИ ДЛЯ УКРАЇНИ (терористичні, зовнішні) (О. Степанченко).....	439
ЗАГРОЗИ, ЩО ВИНИКЛИ ВНАСЛІДОК ЗБРОЙНОЇ АГРЕСІЇ РОСІЙСЬКОЇ ФЕДЕРАЦІЇ ТА ПРОВЕДЕННЯ АТО/ООС (О. Титаренко).....	442

ЗАКАЛЮК АНАТОЛІЙ ПЕТРОВИЧ (В. Женунтій)	444
ЗАКОН ВЕЛИКИХ ЧИСЕЛ (П. Сердюк)	446
ЗАКОННІСТЬ (Я. Лизогуб)	449
ЗАКОНОДАВСТВО КРИМІНОЛОГІЧНЕ (А. Калініна)	452
ЗАКОНОДАВСТВО КРИМІНОЛОГІЧНЕ (альтернативний підхід) (С. Шабельніков)	454
ЗАКОНОДАВСТВО КРИМІНОЛОГІЧНЕ (критерії якості) (С. Гусаров)	455
ЗАКОН НАСИЧЕННЯ СУСПІЛЬСТВА ЗЛОЧИННІСТЮ (В. Голіна)	456
ЗАКОНОМІРНОСТІ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ (світові) (М. Колодяжний)	459
ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ (В. Голіна)	463
ЗАПОБІГАННЯ ВІКТИМОЛОГІЧНЕ (А. Джужа)	465
ЗАПОБІГАННЯ КРИМІНАЛЬНОМУ НАСИЛЬСТВУ В УСТАНОВАХ ВИКОНАННЯ ПОКАРАНЬ (О. Михайлик)	466
ЗАСОБИ МАСОВОЇ ІНФОРМАЦІЇ (роль у протидії злочинності) (Є. Гладкова, М. Пахнін)	468
ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ФІЗИЧНИХ ОСІБ (А. Ященко)	471
ЗАХОДИ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ ЩОДО ЮРИДИЧНИХ ОСІБ (А. Ященко, М. Крижановський)	473
ЗАХОДИ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ (класифікація) (Є. Гладкова) ..	475
ЗБРОЯ (О. Храмцов)	476
ЗВІЛЬНЕННЯ ЮРИДИЧНОЇ ОСОБИ ВІД ЗАСТОСУВАННЯ ЗАХОДІВ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВОГО ХАРАКТЕРУ (А. Ященко, М. Крижановський)	478
ЗВ'ЯЗОК КОРЕЛЯЦІЙНИЙ (К. Юртаєва)	480
ЗЕЛЕНЕЦЬКИЙ ВОЛОДИМИР СЕРАФИМОВИЧ (Н. Глинська) ..	482
ЗЕЛІНСЬКИЙ АНАТОЛІЙ ФЕОФАНОВИЧ (О. Джужа)	483
ЗЛОЧИН (В. Ємельянов)	487
ЗЛОЧИН ПОБУТОВИЙ (О. Джужа)	488
ЗЛОЧИН ПОЛІТИЧНИЙ (Ю. Орлов)	491

ЗЛОЧИН РЕЗОНАНСНИЙ (Т. Денисова, В. Павлов)	492
ЗЛОЧИНЕЦЬ (О. Музичук)	493
ЗЛОЧИНЕЦЬ ВИПАДКОВИЙ НЕОБЕРЕЖНИЙ (С. Багіров)	494
ЗЛОЧИНИ ІНДЕКСНІ (М. Фіалка)	496
ЗЛОЧИНИ МІЖНАРОДНІ (О. Житний)	500
ЗЛОЧИНИ СИГНАЛЬНІ (М. Фіалка)	502
ЗЛОЧИНИ ФУТБОЛЬНИХ УБОЛІВАЛЬНИКІВ (І. Копотун, М. Рудик)	504
ЗЛОЧИННІСТЬ (В. Ємельянов)	508
ЗЛОЧИННІСТЬ (альтернативні підходи) (Ю. Орлов)	511
ЗЛОЧИННІСТЬ (соціальні функції) (О. Литвинов)	513
ЗЛОЧИННІСТЬ І ПРАВА ЛЮДИНИ (Р. Веприцький)	516
ЗЛОЧИННІСТЬ НА МАПІ СВІТУ (С. Денисов, О. Тимчук)	518
ЗЛОЧИННІСТЬ «БІЛОКОМІРЦЕВА» (О. Литвинов, Д. Кондратов) ..	520
ЗЛОЧИННІСТЬ ВІЙСЬКОВА (Д. Казначеева)	524
ЗЛОЧИННІСТЬ В ОБОРОННО-ПРОМИСЛОВОМУ КОМПЛЕКСІ (С. Кожушко)	527
ЗЛОЧИННІСТЬ GERONТОЛОГІЧНА (Є. Гладкова)	530
ЗЛОЧИННІСТЬ ГРУПОВА (Г. Авдєєва)	534
ЗЛОЧИННІСТЬ ЖІНОК (А. Блага)	537
ЗЛОЧИННІСТЬ ЗАКОНОДАВЧА (Ю. Орлов)	540
ЗЛОЧИННІСТЬ ЕКОЛОГІЧНА (Ю. Турлова, А. Ященко)	543
ЗЛОЧИННІСТЬ ЕЛЕКТОРАЛЬНА (Я. Ступник)	544
ЗЛОЧИННІСТЬ ЕТНІЧНА (К. Юртаєва)	546
ЗЛОЧИННІСТЬ ІМПУЛЬСИВНА (Т. Шевчук)	548
ЗЛОЧИННІСТЬ ІНТРУЗИВНА (П. Сердюк)	550
ЗЛОЧИННІСТЬ КОРИСЛИВА НЕНАСИЛЬНИЦЬКА (Д. Казначеева)	552
ЗЛОЧИННІСТЬ ЛАТЕНТНА (А. Васильєв)	553
ЗЛОЧИННІСТЬ ЛАТЕНТНА (підрахунок) (П. Сердюк)	558

ЗЛОЧИННІСТЬ ЛАТЕНТНА У МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ (А. Богатирьов).....	559
ЗЛОЧИННІСТЬ МІГРАНТІВ (С. Мозоль).....	561
ЗЛОЧИННІСТЬ МОЛОДІЖНА (С. Денисов, Ю. Філей).....	564
ЗЛОЧИННІСТЬ НАРКОТИЧНА (Є. Гладкова)	566
ЗЛОЧИННІСТЬ НАСИЛЬНИЦЬКА (К. Шевелев)	569
ЗЛОЧИННІСТЬ НЕВМОТИВОВАНА (О. Храмцов).....	571
ЗЛОЧИННІСТЬ НЕОБЕРЕЖНА (С. Багіров)	573
ЗЛОЧИННІСТЬ НЕПОВНОЛІТНІХ (Н. Юзікова)	575
ЗЛОЧИННІСТЬ ОСІБ БЕЗ ВИЗНАЧЕНОГО МІСЦЯ ПРОЖИВАННЯ (В. Батиргареева, О. Дубович)	580
ЗЛОЧИННІСТЬ ПОБУТОВА (Г. Авдеева)	584
ЗЛОЧИННІСТЬ ПОЛІТИЧНА (Ю. Орлов)	587
ЗЛОЧИННІСТЬ ПРАЦІВНИКІВ ПРАВООХОРОННИХ ОРГАНІВ (Є. Гладкова)	591
ЗЛОЧИННІСТЬ ПРОТИ ПРАВОСУДДЯ (Л. Мар'єнко)	594
ЗЛОЧИННІСТЬ ПРОФЕСІЙНА (О. Храмцов).....	597
ЗЛОЧИННІСТЬ РЕЦИДИВНА (В. Батиргареева).....	603
ЗЛОЧИННІСТЬ СЕКСУАЛЬНА (О. Рябчинська)	606
ЗЛОЧИННІСТЬ ТРАНСНАЦІОНАЛЬНА (О. Храмцов)	609
ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ ЗЕМЛЕКОРИСТУВАННЯ ТА ОХОРОНИ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ (А. Шульга).....	611
ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ НАДРОКОРИСТУВАННЯ (М. Максименцев)	616
ЗЛОЧИННІСТЬ У СФЕРІ СПОРТУ (Т. Шевчук)	618
ЗЛОЧИННІСТЬ ФРОНТИРНА (Ю. Орлов)	621
ІДЕОЛОГІЯ КРИМІНОЛОГІЧНОЇ ПОЛІТИКИ (П. Фріс).....	624
ІДЕЯ ЗЛОДІЙСЬКА (В. Харченко).....	627
ІНДЕКС СПРИЙНЯТТЯ КОРУПЦІЇ (О. Бусол).....	629
ІНСТИНКТ (К. Юртаєва)	631
ІНСТИТУТИ В КРИМІНАЛЬНО-ВИКОНАВЧОМУ ПРАВІ (О. Кривсун)	633

ІНСТРУМЕНТАРІЙ КРИМІНОЛОГІЧНИЙ (О. Кулик)	634
ІНТЕРПОЛ (О. Житний).....	635
ІНТЕРПОЛЯЦІЯ КРИМІНОЛОГІЧНА (М. Сийплові)	637
ІНТЕРПРЕТАЦІЯ КРИМІНОЛОГІЧНА (М. Сийплові)	638
ІНТУЇЦІЯ (у кримінології) (О. Литвинов).....	641
ІНФОРМАЦІЯ КРИМІНОЛОГІЧНА (М. Фіалка).....	643
ІНФОРМАЦІЯ СУСПІЛЬНО НЕБЕЗПЕЧНА (О. Олішевський)	647
ІНФРАСТРУКТУРА ЗЛОЧИННОСТІ (С. Мозоль).....	650
ІСТОРИЧНИЙ ТИП ЗЛОЧИННОСТІ (В. Поклад).....	654
КАЛЬМАН ОЛЕКСАНДР ГРИГОРОВИЧ (Є. Назимко).....	656
КАРА (Д. Кондратов).....	657
«КАР'ЄРА» ЗЛОЧИННА (В. Батиргареева)	659
КАРЧЕВСЬКИЙ МИКОЛА ВІТАЛІЙОВИЧ (Є. Письменський)	661
КАТУВАННЯ (О. Гальцова).....	664
КВАША ОКСАНА ОЛЕКСАНДРІВНА (О. Костенко)	666
КВАШИС ВІТАЛІЙ ЮХИМОВИЧ (С. Денисов, М. Пузиревський) ...	667
КВЕРТІ-ЕФЕКТИ (у протидії злочинності) (О. Литвинов).....	669
КІБЕРБУЛІНГ (дитячий) (Є. Гладкова).....	670
КІБЕРЗЛОЧИННІСТЬ (М. Карчевський, М. Кравцова).....	674
КІБЕРЗЛОЧИННИ (класифікація) (М. Фоменко, М. Кравцова).....	679
КІБЕРКУЛЬТУРА (М. Кравцова).....	680
КЛАСИФІКАЦІЯ (ТИПОЛОГІЯ) ЗЛОЧИНЦІВ (О. Джужа, Я. Кондратьєв).....	683
КЛЮЄВ ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ (Г. Спіцина)	685
КОВАЛЕНКО ВАЛЕНТИН ВАСИЛЬОВИЧ (О. Джужа)	687
КОЛАБОРАЦІОНІЗМ (Є. Письменський)	691
КОЛЬ ОЛЕКСАНДР ГРИГОРОВИЧ (О. Джужа).....	692
«КОЛУМБАЙН» (Є. Кізіменко).....	694
КОМІТЕТ ООН З ПРАВ ЛЮДИНИ (Т. Денисова, В. Павлов)	696
КОМУНІЗМ (К. Марісюк)	697
КОНДРАТЬЄВ ЯРОСЛАВ ЮРІЙОВИЧ (О. Джужа).....	698

КОНГРЕСИ ООН ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ПОВОДЖЕННЯ З ПРАВОПОРУШНИКАМИ (перший – четвертий) (М. Колодяжний).....	701
КОНГРЕС ООН ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ПОВОДЖЕННЯ З ПРАВОПОРУШНИКАМИ (п'ятий) (В. Голіна).....	703
КОНГРЕСИ ООН ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА ПОВОДЖЕННЯ ІЗ ПРАВОПОРУШНИКАМИ (шостий – десятий) (М. Колодяжний).....	707
КОНГРЕСИ ООН ІЗ ЗАПОБІГАННЯ ЗЛОЧИННОСТІ ТА КРИМІНАЛЬНОГО ПРАВОСУДДЯ (одинадцятий – чотирнадцятий) (М. Колодяжний).....	710
КОНОПЕЛЬСЬКИЙ ВІКТОР ЯРОСЛАВОВИЧ (О. Литвинов).....	711
КОНС'ЮМЕРИЗМ (В. Сокурєнко)	713
КОНТРОЛЬ СОЦІАЛЬНИЙ (В. Пальченкова)	718
КОНФЛІКТ ІНТЕРЕСІВ (Т. Денисова, В. Павлов)	719
КОНФЛІКТ КРИМІНАЛЬНИЙ (Д. Казначєєва)	722
КОНЦЕНТРИЧНІ КОЛА ЗЛОЧИННОСТІ (О. Кулик)	723
КООРДИНАЦІЙНЕ БЮРО З ПРОБЛЕМ КРИМІНОЛОГІЇ ВІДДІЛЕННЯ КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВИХ НАУК НАЦІОНАЛЬНОЇ АКАДЕМІЇ ПРАВОВИХ НАУК УКРАЇНИ (В. Голіна, С. Шрамко).....	725
КООРДИНАЦІЯ ПРОТИДІЇ ЗЛОЧИННОСТІ (О. Литвинов)	727
КОПОТУН ІГОР МИКОЛАЙОВИЧ (О. Джужа)	728
КОРЕЛЯНТ (К. Юртаєва).....	730
КОРЕЛЯЦІЯ (К. Юртаєва).....	731
КОРИСТІН ОЛЕКСАНДР ЄВГЕНІЙОВИЧ (О. Джужа)	733
КОРНІЄНКО МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ (О. Джужа).....	735
КОРИСТЬ (Ю. Данильченко)	738
КОРНЯКОВА ТЕТЯНА ВСЕВОЛОДІВНА (Н. Юзікова).....	740
КОРУПЦІЯ ПОЛІТИЧНА (Ю. Орлов)	742
КОРУПЦІЯ (феноменологія) (О. Литвинов)	744
КОСТЕНКО ОЛЕКСАНДР МИКОЛАЙОВИЧ (Л. Козлюк).....	746
КОСТИЦЬКИЙ МИХАЙЛО ВАСИЛЬОВИЧ (О. Джужа).....	748

КРАВЧЕНКО ЮРІЙ ФЕДОРОВИЧ (О. Джужа)	749
КРИМІНАЛІЗАЦІЯ (О. Дудоров)	754
КРИМІНАЛІТЕТ (О. Музичук)	756
КРИМІНАЛЬНІ ПРАВОПОРУШЕННЯ КОНВЕНЦІЙНІ (О. Житний).....	757
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВА ХАРАКТЕРИСТИКА (А. Вознюк)	761
КРИМІНАЛЬНО-ПРАВОВІ ЗАСОБИ ВПЛИВУ НА ЗЛОЧИННІСТЬ (Д. Кондратов).....	763
КРИМІНОГЕННІ РИЗИКИ АНТИТЕРОРИСТИЧНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ (О. Степанченко)	765
КРИМІНОГЕННІСТЬ (В. Голіна).....	765
КРИМІНОГЛОБАЛІСТИКА (П. Сердюк)	767
КРИМІНОЛОГ (Ю. Данильченко).....	769
КРИМІНОЛОГІЧНА БЕЗПЕКА ЗАСУДЖЕНИХ У МІСЦЯХ НЕСВОБОДИ (О. Богатирьова)	770
КРИМІНОЛОГІЧНА ХАРАКТЕРИСТИКА (М. Фіалка)	771
КРИМІНОЛОГІЧНИЙ СЦЕНАРІЙ ІНФОРМАЦІЙНОГО СВІТУ (О. Литвинов)	773
«КРИМІНОЛОГІЧНІ ДОСЛІДЖЕННЯ» (В. Поклад)	774
КРИМІНОЛОГІЯ (В. Голіна)	775
КРИМІНОЛОГІЯ (напрями досліджень) (О. Джужа)	777
КРИМІНОЛОГІЯ АБОЛІЦІОНІСТСЬКА (Ю. Орлов).....	778
КРИМІНОЛОГІЯ АРХІТЕКТУРНА (Є. Назимко).....	779
КРИМІНОЛОГІЯ ІНТЕГРАТИВНА (конститутивна) (Ю. Орлов)	780
КРИМІНОЛОГІЯ КЛІНІЧНА (Є. Назимко)	783
КРИМІНОЛОГІЯ МАСОВИХ КОМУНІКАЦІЙ (Є. Назимко)	784
КРИМІНОЛОГІЯ МИРОТВОРЧА («сутнісна») (Ю. Орлов).....	785
КРИМІНОЛОГІЯ ПЕНІТЕНЦІАРНА (Є. Назимко)	787
КРИМІНОЛОГІЯ ПОЛІТИЧНА (Ю. Орлов)	790
КРИМІНОЛОГІЯ ПОРІВНЯЛЬНА (компаративна) (К. Юртаєва)	792
КРИМІНОЛОГІЯ ПРАВОТВОРЧОСТІ (Ю. Орлов).....	793
КРИМІНОЛОГІЯ РАДИКАЛЬНА (Є. Назимко)	795

КРИМІНОЛОГІЯ РЕЛІГІЙНА (Т. Леоненко)	797
КРИМІНОЛОГІЯ СПОРТИВНА (Т. Шевчук)	798
КРИМІНОЛОГІЯ ЮВЕНАЛЬНА (Є. Назимко, Т. Тіточка).....	800
КРИМІНОТЕОЛОГІЯ (К. Юртаєва)	803
КРИМІНОТЕРАПІЯ (К. Юртаєва)	804
КРИПТОВАЛЮТА (К. Черевко).....	807
КРІСТІ НІЛЬС (К. Юртаєва)	808
КУЛИК ОЛЕКСАНДР ГЕОРГІЙОВИЧ (В. Женунтій).....	810
КУЛЬТУРА КОРУПЦІЙНА (О. Литвинов).....	814
КУЛЬТУРА ПРАВОМІРНОСТІ (О. Ярмиш, Т. Телькінен)	819
ЛАНОВЕНКО ІГОР ПЕТРОВИЧ (О. Джужа).....	821
ЛАТЕНТНІСТЬ (М. Тацій).....	823
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ (ВІДМИВАННЯ) МАЙНА, ОДЕРЖАНОГО ЗЛОЧИННИМ ШЛЯХОМ (О. Дудоров).....	828
ЛЕГАЛІЗАЦІЯ ВОГНЕПАЛЬНОЇ ЗБРОЇ (аргументи «за» і «проти») (Є. Кізіменко).....	829
ЛЕОНЕНКО ТЕТЯНА ЄВГЕНІВНА (О. Рябчинська)	831
ЛЕОНОВ БОРИС ДМИТРОВИЧ (Т. Денисова).....	832
ЛИТВАК ОЛЕГ МИХАЙЛОВИЧ (І. Однолько)	834
ЛИТВИНОВ ОЛЕКСІЙ МИКОЛАЙОВИЧ (Є. Гладкова)	836
ЛИХОЛОБ ВАСИЛЬ ГРИГОРОВИЧ (В. Женунтій)	838
ЛІБЕРАЛІЗМ (К. Марисюк).....	839
ЛІДЕР КРИМІНАЛЬНИЙ (І. Луценко)	842
ЛОМБРОЗО ЧЕЗАРЕ (К. Юртаєва)	845
ЛОМБРОЗО (значення ідей для розвитку кримінології) (О. Джужа).....	850
ЛОПУЩАНСЬКИЙ ФЕДІР АНДРІЙОВИЧ (Є. Бодюл)	850
ЛЮСТРАЦІЯ (С. Шабельніков)	852

АБОЛІЦІОНІЗМ ПЕНІТЕНЦІАРНИЙ

(від. лат. «abolitio» — відміна та poenitentiarius — виправний) — напрям у праві, що започаткований у 70-ті роки XIX століття як ідейна складова аболіністичного руху, спрямованого на скасування в'язниць. Ідеї аболіністичного руху відрізняються від ідей реформування в'язниць, спрямованих на поліпшення умов перебування в них засуджених. Прибічники пенітенціарного аболіціонізму в цілому відстоюють позиції відмови від одиночного ув'язнення, смертної кари (рух abolition of capital punishment) та побудови нових в'язниць (Н. Крісті, Т. Матісен, Л. Хулсман та ін.). Вагому роль у просуванні ідей пенітенціарного аболіціонізму відіграє сьогодні організація Amnesty International.

Умовно аболіціоністичні погляди в кримінології поділяють на два напрямки. Прибічники першого напрямку висловлюють ідею про відмову від кримінального закону, зміну підходу щодо його сутності, оскільки злочин є породженням влади, відображенням її волі в нормативно-правових актах. Як наслідок, зафіксовані в законі діяння не завжди по своїй суті є злочинними й виходять з консенсусу щодо цих питань. Зокрема, у будь-якому законодавстві є перелік діянь, які визнаються злочинними, однак, протиправність і суспільна небезпечність яких не завжди співвідноситься із суспільною думкою. (Н. Крісті, Л. Хулсман та ін.).

Другий вектор пенітенціарного аболіціонізму полягає в провадженні ідеї відмови від покарання у виді позбавлення волі. Помірковані аболіціоністи виступають не проти контролю з боку держави, а саме проти жорсткого контролю. Провідною дією при цьому є теза Нільса Крісті про те, що «необхідно шукати не альтернативні покарання, а альтернативу покарання».

Стійкість тюремної ідеології, яка пронизує всі верстви суспільства пояснюється її головними соціальним функціями: 1) в'язниця допомагає ізолювати від суспільства й тримати під контролем непродуктивний прошарок населення; 2) вона виступає міцним регулятором власних відносин: ізольовані таким чином особи позбавленні можливості впливати на будь-які суспільні процеси; 3) тюремна машина, яка перемелує здебільшого соціально знедолений контингент, відволікає увагу суспільства від правопорушень, що вчиняються можновладцями; 4) в'язниця виконує символічну функцію: вона мітить своїх підопічних чорною фарбою, завдяки чому особи, які залишаються на волі сприймають себе «біліше», ніж є насправді.

Основними факторами обґрунтування необхідності відходу від пенітенціарної практики визнані, зокрема низька ефективність ізоляції правопорушників від суспільства як заходу, спрямованого на досягнення цілей